

សេចក្តីប្រកាសជាសកល​ស្តីពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស

អនុម័ត​និង​ប្រកាស​ដោយ​សេចក្តីសម្រេច​មិត្ត​នៃ​មហាសន្និបាត​លេខ ២១៧ **A (III)** នៅ​ថ្ងៃ​ទី ១០ ខែ​ធ្នូ ឆ្នាំ​១៩៤៨

បច្ចុប្បន្ន​ថា

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​ទទួល​ស្គាល់​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​ជា​បំរើ​កំណើត និង​សិទ្ធិ​ធម្មតា​គ្នា និង​សិទ្ធិ​មិន អាច​លក់ ដូរ ផ្ទេរ ឬ​បង្ក​បាត់​បាន​របស់​សមាជិក​ទាំង​អស់​នៃ​គ្រួសារ​មនុស្ស គឺ​ជា​គ្រឹះ​នៃ​សេរីភាព យុត្តិធម៌ និង​សន្តិភាព​ក្នុង​ពិភពលោក។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​មិន​ទទួល​ស្គាល់ និង​ការ​ប្រមាទ​មើល​ងាយ​សិទ្ធិ​មនុស្ស នាំ​ឱ្យ​មាន​គំរើក ព្រៃ​បំផ្លាស​ហាវ​រង​របប​ឃ្លុះ ធ្វើ​ឱ្យ​ក្រៅ​ប្រហាយ​ដល់​សតិសម្បជញ្ញៈ​មនុស្ស​ជាតិ និង​ថា ការ​ឈាន​ដល់​ពិភព លោក​មួយ ដែល​មនុស្ស​ទាំង​ឡាយ​មាន​សេរីភាព​ក្នុង​ការ​និយាយ​ស្តី និង​ជំនឿ និង​ភាព​រួម​ផុត​ពី​ការ​រើ​យ ខ្លាច និង​គុំ​គិត​គាត់ ត្រូវ​បាន​ប្រកាស​ថា​ជា​សេចក្តី​ព្រាង្ខ​ជំនួស​បំផុត​របស់​មនុស្ស​នុទេវ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាច់ ដែល​សិទ្ធិ​មនុស្ស​ត្រូវ​រឹត​បាន​ការ​ពារ​ដោយ​នីតិវិធី ដើម្បី​ជៀស វា​ចេញ​ច្យុ​មនុស្ស​បង្ខំ​មិត្ត​ជា​ចុង​ក្រោយ​បង្អស់ បះ​បោរ​ប្រឆាំង​ទល់​នឹង​គំណាច​ផ្តាច់​ការ និង​ការ​គាប​សង្កត់។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាច់ ដែល​ត្រូវ​ឃើស​ឃ្លយ​ការ​ពង្រីក​ទំនាក់​ទំនង​ជា​មិត្ត​គាត់ វោង ប្រជាជាតិ​នានា។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ប្រជាជាតិ​ទាំង​ឡាយ​នៃ​សហប្រជាជាតិ បាន​ប្រកាស​បញ្ជាក់​សារ​ជាត្រី​ក្នុង ធម្មនុញ្ញ​សហប្រជាជាតិ នូវ​ជំនឿ​របស់​ខ្លួន​ទៅ​លើ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​នៃ​មនុស្ស លើ​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ លើ​ធម្មៈ​របស់ មនុស្ស និង​លើ​សមភាព​នៃ​សិទ្ធិ​រវាង​បុរស​និង​ស្ត្រី ហើយ​ប្តេជ្ញា​លើក​ស្ទួយ​វគ្គ​នៃ​ភាព​សន្តម និង​កម្រិត​ជីវភាព​រស់នៅ​ឱ្យ​បាន​តែ​ប្រឆើប​ឆ្នើប ក្នុង​សេរីភាព​កាន់​តែ​រួន​លឺ​ទូលាយ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ដោយ​សហប្រតិបត្តិ​ការ​ជា​មួយ​អន្តការ​សហប្រជាជាតិ អង្គ​ជា​សមាជិក​ទាំង អស់​សន្យា​ធ្វើ​ឱ្យ​មាន​ការ​គោរព​ជា​សកល និង​ការ​ប្រតិបត្តិ​នូវ​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​មូលដ្ឋាន។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​យល់​រួម​គ្នា​មួយ​គំរើ​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​ទាំង​នេះ មាន​សារ​សំខាន់​បំផុត ដើម្បី​បំពេញ​នូវ​ភាសសន្យា​ខាង​លើ។

អាស្រ័យ​ហេតុ​នេះ មហាសន្និបាត​ប្រកាស​ថា ៖

សេចក្តី​ប្រកាស​ជា​សកល​ស្តី​ពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស​នេះ ជា​ខ្លឹម​គត​ស្ទិម​ដែល​ប្រជាពលរដ្ឋ​គ្រប់​ប្រទេស និង ប្រជាជាតិ​ទាំង​អស់​ត្រូវ​ធ្វើ​ឱ្យ​បាន​សម្រេច ដើម្បី​ឱ្យ​បុគ្គល​គ្រប់​រូប និង​អន្តការ​សន្តម​ទាំង​អស់ ដោយ រក្សា​ខ្ជាប់​ជា​និច្ច​ក្នុង​ស្មារតី​របស់​ខ្លួន នូវ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ខិត​ទំ​ប្រឹង​ប្រែង​បណ្តុះ​បណ្តាល​ការ​គោរព​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​ទាំង​នេះ តាម​រយៈ​ការ​បង្រៀន​និង​ការ​អប់រំ ហើយ​និង​ទំ​ប្រឹង ប្រែង​គា​នាំ​ឱ្យ​មាន​ការ​ទទួល ស្គាល់ និង​ការ​អនុវត្ត​ជា​សកល និង​ដោយ​សិក្តិ​សិទ្ធិ នូវ​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព ដោយ​វិធាន​ការ​ជាតិ និង​អន្តរជាតិ ដែល​មាន​លក្ខណៈ​រឹត​មេ​ម្រឹង​ជា​លំដាប់ ទាំង​ក្នុង​ចំណោម​ប្រជាពលរដ្ឋ​នៃ​រដ្ឋ​សមាជិក ទាំង​ក្នុង​ចំណោម​ប្រជាពលរដ្ឋ ដែល​ជីវ​ដល់​ពួក​នៅ​ក្រោម​ដែន​សមត្ថកិច្ច​នៃ​រដ្ឋ​ទាំង​នោះ។

មាត្រា ១

មនុស្ស​ទាំង​អស់ កើត​មក​មាន​សេរីភាព និង​សមភាព ក្នុង​វត្ថុ​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​និង​សិទ្ធិ។ មនុស្ស មាន​វិចារ​ឈាម​រាណ​និង​សតិសម្បជញ្ញៈ​ជា​បំរើ​កំណើត ហើយ​គប្បី​ប្រព្រឹត្ត​ចំពោះ​គ្នា​ទៅ​វិញ​ទៅ​មក ក្នុង ស្មារតី​ភាព​រាព​ជា​បង​ប្អូន។

មាត្រា ២

មនុស្ស​ម្នាក់​ៗ អាច​ប្រើ​ប្រាស់​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​ទាំង​អស់ ដែល​មាន​ចែង​ក្នុង​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ដោយ​គ្មាន​ការ​ប្រកាន់​ចែង​តែ​ម​បែប​ណា​មួយ មាន​ជា​ឆា​ទ័ ឬ​ផសា​ន៍ ពណ៌​សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិ​នយោបាយ ឬ​មតិ​ផ្សេង​ៗ​ទៀត ដើម​កំណើត​ជាតិ ឬ​សន្តម ទ្រព្យ​សម្បត្តិ កំណើត ឬ​ស្ថានភាព​ជំនឿ​នាំ​ឡើង​ឆ្លើយ។

លើស​ពី​នេះ មិន​ត្រូវ​ធ្វើ​ការ​ប្រកាន់​ចែង​តែ​ម​កណា​មួយ ដោយ​សំអាង​ទៅ​លើ​ឋានៈ​ខាន​ឆោបាយ ខាង​ដែន​សមត្ថកិច្ច ឬ​ខាង​អន្តរជាតិ​របស់​ប្រទេស ឬ​ដែន​ដី​ដែល​បុគ្គល​ណា​ម្នាក់​រស់​នៅ ទោះ​បី​ជា​ប្រទេស ឬ​ដែន​ដី​នោះ​ឯករាជ្យ​ក្តី ស្ថិត​ក្រោម​អាណាព្យាបាល​ក្តី ឬ​គ្មាន​ស្វ័យ​គ្រប់​គ្រង​ក្តី ឬ​ស្ថិត​ក្រោម​ការ​ដាក់ កម្រិត​ផ្ទេង​ទៀត​ណា​មួយ ដល់​អធិបតេយ្យ​ភាព​ក្តី។

មាត្រា ៣

បុគ្គល​ម្នាក់​ៗ មាន​សិទ្ធិ​រស់​រាន​មាន​ជីវិត សេរីភាព និង​សន្តិសុខ​ផ្ទាល់​ខ្លួន។

មាត្រា ៤

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ស្ថិត​ក្នុង​ទោសភាព ឬ​ស្ថិត​ក្នុង​ភាព​ជា​អ្នក​បម្រើ​ដាច់​ថ្លៃ​ឆ្លើយ។ ទោសភាព និង​ទោស​ពាណិជ្ជកម្ម តាម​គ្រប់​ទ្រង់​ទាំង​អស់ ត្រូវ​វា​ម​យា​វ​។

មាត្រា ៥

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ទទួល​ទារុណកម្ម ឬ​ការ​ប្រព្រឹត្តិ​មក​ឃ្លី​ខ្លួន ឬ​ទណ្ឌកម្ម​យោបលោ ឥ​មនុស្ស ធម៌ ឬ​បន្ទោក​បន្ទាប​បាន​ឆ្លើយ។

មាត្រា ៦

ជន​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ឱ្យ​គេ​ទទួល​ស្គាល់​បុគ្គលិក​លក្ខណៈ​គតិ​យន្ត​របស់​ខ្លួន នៅ​គ្រប់​ទី​ទី​ន្ទ​ង។

មាត្រា ៧

ជន​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ឃ្ល្លា​ចំពោះ​មុខ​ច្បាប់ និង​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ពារ​ពី​ច្បាប់​ឆ្លើ​ខ្លា ដោយ គ្មាន​ការ​រើស​រើ​ង​។ មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ពារ​ឆ្លើ​ខ្លា ប្រឆាំង​នឹង​ការ​រើស​រើ​ង​ណា ដែល​រំលោភ​លើ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ព្រម​ទាំង​ប្រឆាំង​នឹង​ការ​ញេះ​ញុ​ស់ ឱ្យ​មាន​ការ​រើស​រើ​ង។

មាត្រា ៨

មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​រក​ដំណោះ​ស្រាយ​សិក្តិ​សិទ្ធិ​មួយ​នៅ​ចំពោះ​មុខ​សាលា​ជំនះ​ក្តី​ជាតិ ដែល មាន​សមត្ថកិច្ច ចំពោះ​គំរើ​ទាំង​ឡាយ​ណា​ដែល​រំលោភ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​របស់​ខ្លួន ដែល​ត្រូវ​បាន​ទទួល​ស្គាល់ ដោយ​អង្គ​ធម្មត​ពួ ឬ​ដោយ​ច្បាប់។

មាត្រា ៩

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​បាន​ចាប់​ខ្លួន ឃ្លួន ឬ​និរទេស​ខ្លួន តាម​គំរើ​ចិត្ត​ឆ្លើយ។

មាត្រា ១០

មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ឃ្ល្លា​ពេញ​លេញ សុទ្ធា​ត្រ​លា​ការ​ឯក​រាជ្យ​និង​មិន​បំផ្លៀង ពិន័​ឱ្យ​រឿង ក្តី​របស់​ខ្លួន​ជា​សាធារណៈ និង​ដោយ​សម​ធម៌ ដើម្បី​សម្រេច​លើ​សិទ្ធិ​និង​កាតព្វកិច្ច និង​លើ​ភាព​សមហេតុ ផល នៃ​ការ​ទេ​ទ្រ​កាន់​ទាំង​ឡាយ​ខាង​បទ​ព្រហ្មទណ្ឌ​មក​ឃ្លី​ខ្លួន។

មាត្រា ១១

ជន​ណា​ដែល​ជាប់​ទោ​ទ​ពី​បទ​ឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវ​សន្មត​ជា​ជន​គ្មាន​ទោស រហូត​ដល់​ពិន័​ន្ត​ភាព ត្រូវ​បាន​រក​ឃើញ នៅ​ក្នុង​សវនាការ​ជា​សាធារណៈ ដែល​មាន​ការ​ឆា​តាម​បាច់ ដើម្បី​ឱ្យ​ជន​នោះ​ការពារ ខ្លួន។

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​បាន​ផ្តន្ទា​ទោស​ពី​បទ​ឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ ដោយ​គំរើ​ប្រ ការ​ខ​ខាន​មិន​បាន ធ្វើ បើ​គំរើ ឬ​ការ​ខ​ខាន​នេះ មិន​បាន​ចែង​ក្នុង​ច្បាប់​ជាតិ ឬ​អន្តរជាតិ ថា​ជា​បទ​ឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ​នៃ​ពេល ធ្វើ​គំរើ ឬ​មាន​ការ​ខ​ខាន​នេះ។ ដូច​គ្នា​នេះ​ដែរ មិន​ត្រូវ​មាន​ការ​ផ្តន្ទា​ទោស ឱ្យ​ម្តង​ជាង​ទោស​ដែល​បាន​កំណត់​ឱ្យ​អនុវត្ត ក្នុង​គំរើ​ចុង​ពេល​ដែល​បទ​ឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ​កើត​ឡើង​ឆ្លើយ។

មាត្រា ១២

គ្មាន​មនុស្ស​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​រង​ការ​រំលោភ​ប្រៀត​ប្រែ​តាម​គំរើ​ចិត្ត​ក្នុង​ជីវិត​ឯកជន គ្រួសារ ទី លំនៅ ឬ​ការ​ផ្អើ​យ​ម្តង ឬ​ការ​ធ្វើ​ឱ្យ​ប៉ះពាល់​ដល់​កិត្តិយស និង​កេរ្តិ៍​ឈ្មោះ​របស់​ខ្លួន​បាន​ឆ្លើយ។ ជន​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ ទទួល​ការ​ពារ​ពារ​ពី​ច្បាប់ ប្រឆាំង​នឹង​ការ​ប្រៀត​ប្រែ​តាម​រិះពាល​បែប​នេះ។

មាត្រា ១៣

មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ធ្វើ​ដំណើរ​ដោយ​សេរី និង​មាន​សិទ្ធិ​ប្រើ​សេរី​សន្តិសុខ​នៃ​សម្ព្បា​ន ក្នុង​រដ្ឋ មួយ។

មនុស្ស​គ្រប៉ូប​មាន​សិទ្ធិ​ចាក​ចេញ​ពី​ប្រទេស​ណា​មួយ រួម​ទាំង​ប្រទេស​របស់​ខ្លួន​ផង និង​មាន សិទ្ធិ​វិល​ត្រឡប់​មក​ប្រទេស​របស់​ខ្លួន​វិញ។

មាត្រា ១៤

មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ស្វែង​រក និង​ទទួល​កន្លែង​ជ្រក​កោន ក្នុង​ប្រទេស​ដទៃ​ទៀត ក្នុង ករណី​មាន​ការ​ធ្វើ​ទុក្ខ​បុក​ម្នេញ​មក​ឃ្លី​ខ្លួន។

សិទ្ធិ​ស្ម័គ្រ​កោន​នេះ មិន​អាច​ឃើ​មក​សំអាង​បាន​ទេ ក្នុង​ករណី​មាន​ការ​ទោ​ទ្រ​កាន់ ដែល ពិត​ជា​កើត​ឡើង​ពី​បទ​ឃ្លើសមិន​ចំឆោបាយ ឬ​ពី​ការ​ប្រព្រឹត្ត​ណា ដែល​ផ្ទុយ​ពី​គោល​ចំណង និង គោលការណ៍​ទាំង​ឡាយ​របស់​សហប្រជាជាតិ។

មាត្រា ១៥

មនុស្ស​គ្រប៉ូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​សញ្ជាតិ​មួយ។

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ អាច​ត្រូវ​រង​កហ្មត​សញ្ជាតិ ឬ​ប្តូរ​វិសិ​សញ្ជាតិ​របស់​ខ្លួន តាម​គំរើ​ចិត្ត បាន​ឆ្លើយ។

មាត្រា ១៦

មនុស្ស​គ្រប៉ូប​ស្រី​លំអាយុ​គ្រប់​ការ មាន​សិទ្ធិ​រៀប​អាពាហ៍​ពិពាហ៍ និង​កសាង​គ្រួសារ ដោយ មិន​ប្រកាន់​ឫ​ផសាសន៍ សញ្ជាតិ ឬ​សាសនា​ឆ្លើយ។ មនុស្ស​ប្រុស​ស្រី មាន​សិទ្ធិ​ធ្វើ​គ្នា​ក្នុង​ការ​រៀប​អាពាហ៍ ពិពាហ៍ ក្នុង​ចំណង​អាពាហ៍​ពិពាហ៍ និង​ក្នុង​ពេល​វិល​យថ័​ណង​អាពាហ៍​ពិពាហ៍។

អាពាហ៍​ពិពាហ៍​និង​អាច​ប្រព្រឹត្ត​ទៅ​បាន លុះ​ត្រា​តែ​មាន​ការ​ព្រម​ព្រៀង​ដោយ​សេរី និង​ពេញ លេញ​ពី​អនាគត​ផ្ទី​ប្រពន្ធ។

គ្រួសារ​ជា​អន្តរភាព​ធម្មជាតិ​និង​ជា​អន្តរភាព​មូលដ្ឋាន​នៃ​សន្តម ហើយ គ្រួសារ​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល ការ​ពារ​ពារ​ពី​សន្តម​និង​រដ្ឋ។

មាត្រា ១៧
មនុស្សត្រប៉ូប ទោះតែម្នាក់ឯងក្ដី ឬដោយប្រជាមួយអ្នកដទៃក្ដី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។
គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានដកហូតកម្មសិទ្ធិ តាមដំរើពិតឡើយ ។
មាត្រា ១៨
ជនត្រប៉ូប មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសច្ចជំរុញៈ និងសាសនា។ សិទ្ធិនេះ សប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពផ្លាស់ប្ដូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រមទាំងសេរីភាពសម្ដែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន តែម្នាក់ឯង ឬដោយប្រជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការច្នៀតបង្រៀន ការអនុវត្ត ការគោរព ឬជា និងការប្រតិបត្តិតាម។
មាត្រា ១៩
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមនគី និងការសម្ដែងមតិ។ សិទ្ធិនេះ សប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិ ដោយគ្មានការប្រៀ្របជ្រៀង និងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការផ្សព្វផ្សាយវិធីមាទ និងគំនិតនានាដោយគ្មានព្រំដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្យោបាយសម្ដែង មតិណាមួយក៏ដោយ។
មាត្រា ២០
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ ឬកាម្មបន្ទាជាសមាគម ដោយសន្តិវិធី។
គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំ ឱ្យឆ្ងល់ឬក្នុងសមាគមណាមួយឡើយ។
មាត្រា ២១
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិឲ្យឈ្មួញក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយ ផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលបានជ្រើសរើសដោយសេរី។
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិឆ្ងល់បម្រើមុខងារសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌ សមភាព។
អន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាមូលដ្ឋានគំណាទនៃការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ។ អន្ទៈនេះ ត្រូវ សម្ដែងទេញតាមរយៈការបោះឆ្នោតទៀងទាត់ តាមគោលកំណត់ និងពិភាក្សាឯ ដែលមានលក្ខណៈសកល ឆ្លើ្គភាព និងសម្ងាត់ ឬតាមនីតិវិធីសមមូល ដែលធានាសេរីភាពនៃការបោះឆ្នោត។
មាត្រា ២២
ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គម មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម និងមានចេញ សិទ្ធិសម្រេចបានសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលតំបាច់សម្រាប់សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ និងការ រីកចំរើនដោយសេរីនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរ ជាតិ និងដោយយោងទៅតាមការរៀបចំ និងធនធានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ។
មាត្រា ២៣
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិមានការងារធ្វើ ជ្រើសរើសការងារដោយសេរី ទទួលលក្ខខណ្ឌ ការងារត្រឹមត្រូវ និងពេញចិត្ត និងមានការការពារប្រឆាំងនឹងភាពអត់ការងារធ្វើ។
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បៀវត្សឆ្នាំគ្នា ចំពោះការងាររួមគ្នា ដោយគ្មានការរើស រើង។
អ្នកធ្វើការងារ មានសិទ្ធិទទួលបានលាភការងារយាសមធម៌ និងពេញចិត្ត ដើម្បីធានាអត្ថិភាព រស់នៅរបស់ខ្លួននិងគ្រួសារ ឱ្យសមស្របនឹងសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស និងត្រូវបានបំពេញបន្ថែមទៀត ដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗនៃការការពារផ្នែកសង្គម ប្រសិនបើតំបាច់។
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងឆ្ងល់ឬក្នុងសហជីព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៤
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងលំហែកំសាន្ត រួមបញ្ចូលទាំងកម្រិតទេសីកការងារ សមហេតុផល និងការឈប់សម្រាក ដោយបានប្រាក់បៀវត្សតាមគោលកំណត់ទៀងទាត់។
មាត្រា ២៥
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាសុខភាព និង សុខុមាលភាពរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ រួមមានទីលំអឋាហរ សម្បែ្បកបំពាក់ លំនៅដ្ឋាន ការថែទាំសុខភាព និងសេវាសង្គមកិច្ចតំបាច់ផ្សេងៗទៀត។ មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានការរាំពារនៃពេលឆ្នាន ការងារធ្វើ មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពោះម៉ាយ មាស់ជំង ឬនេះពេលបាត់បង់មធ្យោបាយធានាជីវភាព ដែលបណ្ដាលមកពីកាលៈទេសៈផុតពីអន្ទៈរបស់ខ្លួន។
មាតុភាពនិងកុមារភាពមានសិទ្ធិទទួលជំនួយនិងការថែទាំពីសេស។ កុមារត្រប៉ូប ទោះតែីត ពីទីពកម្ដាយមានខាងស្លា ឬគិតខាងស្លាភ្លី ត្រូវបានទទួលការពារខាងសង្គមកិច្ចរួមគ្នា។
មាត្រា ២៦
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។ ការអប់រំ ត្រូវគិតបង់ថ្លៃ យ៉ាងហោចណាស់ សម្រាប់ការអប់រំបឋមសិក្សា និងមធ្យឹម្យលដ្ឋាន។ ការអប់រំបឋមសិក្សា គឺជាកាតព្វកិច្ច។ ការអប់រំ ខាងបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជំនុំទៅ។ ការអប់រំខេត្តមសិក្សា ត្រូវបើកឱ្យឆ្ងល់រៀន ឆ្លើ្គភាពគ្នា ដោយឈរលើវិជ្ជាសាស្ត្រនៃសមត្ថភាព។
ការអប់រំ ត្រូវសំរេទៅរកការរីកចម្រើនលាស់ពេញសេចក្ដីស្វ័យលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និង ការពង្រីកការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន។ ការអប់រំនេះ ត្រូវរើកើតរាស់ការយល់ដឹង ការអត់ឱនអធ្យាស្រ័យគ្នា និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិ និងក្រុម្វជសាសន៍ ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុងការរីចំរើក្សាសន្តិភាព។
មាតាបិតា មានសិទ្ធិជាអាទិភាព ក្នុងការជ្រើសរើសប្រភេទនៃការអប់រំ សម្រាប់បុត្រជីតា របស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៧
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិឲ្យឈរដោយសេរី ក្នុងជីវភាពវប្បធម៌របស់សហគមន៍ អាស្រ័យផល សិល្បៈ និងឆ្ងល់ឬមតិណែកក្នុងវិជ្ជាសាស្ត្រ និងក្នុងផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីវិជ្ជាសភាព នេះ។
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារផលប្រយោជន៍ខាងសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ដែល បានមកពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬសិល្បៈ ដែលជាស្នាដៃរបស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៨
មនុស្សត្រប៉ូប មានសិទ្ធិទទួលបានស្វ័យណ្ឌបំផ្លាបស់សង្គមនិងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឱ្យសិទ្ធិ និង សេរីភាព ថែទងក្នុងសេចក្ដីប្រកាសនេះ អាចសម្រេចបានដោយពេញលេញ។
មាត្រា ២៩
មនុស្សត្រប៉ូប មានករណីយកិច្ចចំពោះសហគមន៍ ដែលជាកន្លែងតែមួយគត់ ដែលអាច បង្កើតបានការរីកចម្រើនដោយសេរី និងពេញបរិបូរណ៍នៃស្វ័យលក្ខណៈរបស់ខ្លួន។
ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ខ្លួន មនុស្សត្រប៉ូប ត្រូវស្ថិតនៅត្រឹមតែកម្រិត ព្រំដែន ដែលច្បាប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួលស្គាល់ និងការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងបំពេញសេចក្ដីត្រូវងារយ៉ាងត្រឹមត្រូវខាងសីលធម៌ សណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុខុមាលភាពទូទៅ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យតែប៉ាម្លោះ។
តែយ៉ាងណាក៏ដោយ សិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងគោល បំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិឡើយ។
មាត្រា ៣០
គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃសេចក្ដីប្រកាសនេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយ ឥតត្រូវថា រដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិបែបណាមួយ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ឬការប្រព្រឹត្តដំរើឆ្លើមួយ ដែលសំរេរទៅវុំគ្រិចថ្លៃឃ្លានសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែទងនៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាសនេះ ឡើយ។